

Rom-guide.dk er Danmarks store internetportal til Rom. Her kan du finde hoteller, lejligheder og andre overnatnings-tilbud, omtale af byens seværdigheder og mange praktiske oplysninger til brug for den kommende rejse.

Rundvisning i Ostia Antica

Viale di Romagnoli 717

00119 Ostia Antica Roma

Tlf. 06-56 358 099 Fax 06-5 651 500

Entré:

4 €, reduceret 2 € for unge og pensionister

Åbningstider for udgravningerne:

November-februar 8,30 - 16,00 - seneste udgang 17.00

Marts og november 8,30 - 17,00 - seneste udgang 18.00

April-oktober 8,30 - 18,00 (periode sommertid) - seneste udgang kl. 19,30

Åbningstider for museet:

November-februar 9,00 - 16,30

Marts og november 9,00 - 17,30

April-oktober 9,00 - 13,30 og 14,15 - 18,30 (periode sommertid)

Der findes boghandel og en udmærket cafeteria ved museet.

Fra Rom til Ostia Antica:

Metrolinie B med skift ved Stazione Piramide eller Stazione Magliana til Roma-Ostia Lido toget.

Alm. BIT 1½-times billet dækker hele strækningen.

Ved stop Stazione Ostia Antica følges den smalle vej over gangbroen over Via Ostiense og Via del Mare og videre frem til T-kryds (Via degli Scavi). Drej til venstre og kort frem ligger indgangen til udgravningerne (se kort over adgang til udgravningerne).

Cafe og restaurant:

Lige til venstre for udgang Stazione Ostia Antica ligger en udmærket bar, der serverer drikkevarer og udmærkede sandwich og panini med diverse fyld.

På vej til udgravningerne ligger et par restauranter som er rene og alt for dyre turistfælder med tjenere udklædt som antikke romere. Spring dem over og gå til højre kort mod den moderne Ostia Antica by, der har flere udmærkede barer og restauranter, hvis ønsket er at spise godt og til fornuftig pris.

Men Rom-guiden anbefaler, at man medbringer en picnic-kurv og indtager frokosten på en skyggefuld plet i udgravningsområdet. Der er masser af antikke marmorklodser, der kan tjene som bord og bænk.

Castello Giulio II:

På højre hånd fra togstationen kan man ikke undgå at se Pave Julius II' velbevarede borg, hvis ældste dele stammer helt tilbage fra middelalderen.

Borgen er embedsbolig med titulærkirke for kardinalbiskoppen af Ostia. Stedet rummer samlinger af fund fra Ostia Antica, middelalder og en fin malerisamling. Hvis tiden tillader det, er stedet absolut et besøg værd.

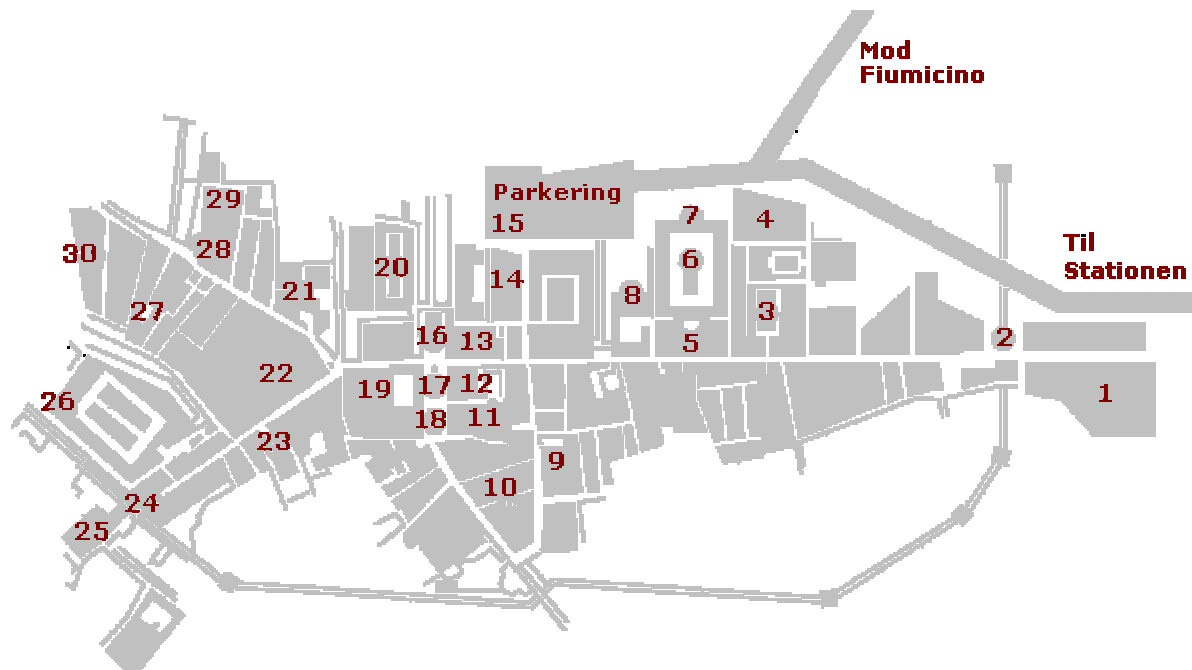
Fra kl. 9,00 - 14,00 er der guidede ture hver hele time på italiensk, fransk eller engelsk. Gratis entré.

Efter turen gennem Ostia Antica kan du læse en kort gennemgang af stedets historie.

Vi ønsker dig en god tur gennem området.

Kort over Ostia Antica.

1. Necropolis (gravplads).

Som traditionen bød, lå gravpladserne i antikken uden for bymuren. Man kan se nogle enkelte sarkofager, lukkede grave og rester af et kolumbarium, en urnegravplads med indfældede nicher. Flere fine fund fra stedet er nu placeret i Ostia-museets beskyttende rammer.

2. Porta Romana.

Kun rester af byens oprindelige hovedport er tilbage, dels fra republikkens tid, dels fra kejsertiden. Lige inden for porten, på venstre hånd, ligger Piazzale della Vittoria, domineret af en kolossalstatue fra kejser Domitians tid af Minerva Victoria, Den sejrende Minerva. Muligvis har hun prydet byporten. På højre side ligger flere lagerhuse, hvor man kan se en del mosaikker fra sen kejsertid, hvor flere af dem blev ombygget til badehuse. Den lange lige vej, der løber ned gennem byen, Decumanus Maximus, var Ostias hovedstrøg med en længde på 1200 m.

3. Neptuns termer.

Hér leder en trappe op til en platform, hvorfra man kan beundre den dejligste cirkulære mosaik fra det oprindelige tempererede bad, Tepidarium, i Neptuns Termer. Mosaikken fremstiller havguden Neptun med et 4-spand af havheste, omgivet af andet havvæsen som tritoner, nereider og delfiner. I lokaler ved siden af det store åbne bad ses andre seværdige mosaikker bl.a. en fin Afrodite-figur.

4. Brandvæsenets kaserne.

Antikke byer var ofte ramt af ildebrande, og for en by af Ostias størrelse og betydning var det essentielt at have et brandvæsen i påkommende tilfælde. Anlægget, der stammer fra det 2. årh., og som kan være vanskeligt at få hold på midt i de nuværende sparsomme rester, har bestået af en arkadeoverdækket gård med sidebygninger og i midten et Augusteum, en helligdom for dyrkelsen af kejseren som Gud. På tilbagevejen mod hovedgaden, finder man på hjørnet af denne Fortunatus Kro, hvor man i gulvet kan se en lille mosaik "reklame" for stedet: Digit Fotunatus, vinum cratera quod sitis bibe – Fortunatus anbefaler, at du drikker et bæger vin for at slukke din tørst.

5. Teatret.

Dette smukt bevarede teater er oprindeligt bygget af Agrippa, Augustus svigersøn, der ellers er mest kendt som Pantheons bygherre. Teatret blev udvidet af kejser Septimius Severus i det 2. årh..

Anlægget har butikker ud mod hovedgaden og trapper op til de halvcirkulære sidepladser, der er delt i 2 afsnit, oprindeligt 3.

Bag scenen, der i antikken lukkede anlægget helt af, er placeret nogle fine teatermasker samt søjler fra det oprindelige proscenium.

6. Ceres tempel.

Høstens og agerbrugets gudinde har sin naturlige placering her i midten af det store rektangulære område på Korporationernes Plads.

Omkring templet ses en række baser for statuer af prominente indbyggere i Ostia. Alle har fine inskriptioner på latin, der hædrer den pågældende person. De bedste af statuerne kan ses i museet.

7. Korporationernes plads.

Også kendt som Laugenens Plads, er ét af de mest interessante steder i Ostia. Her havde byens mange forskellige håndværkslaug deres kontorer sammen med handelsfolk, købmænd og skibsredere, såvel lokale som repræsentanter for Roms oversøiske provinser.

I alt 70 forskellige kontorer og forretninger ligger snorlige på række rundt om den rektangulære plads.

Ud for de enkelte kontorer kan ses de dejligste mosaikker, hvor hvert enkelt firma har nedfældet sit "logo" i fortovet. Overalt bolttrer delfiner og andre havdyr sig med elefanter for købmænd i Libyen, Egypten og Karthago, kornbåde fra Narbonne i Sydfrankrig, trælast-både fra Spanien o.m.a.

En række af inskriptioner fortæller om de varierede tilbud af serviceydelser: Her er told- og klareringskontorer, skibsmæglere, skibsbyggere, tømrere, snedkere, samt kontorer for lager- og havnearbejdere m.m.

Kort sagt, ethvert kommercielt behov kunne tilfredsstilles på dette travle handelscentrum i byen.

8. Apuleius hus.

Hér finder vi et af de i Ostia sjældne pompejanske huse, et såkaldt Domus, eller villa med atriumgård og sidebygninger med fine mosaikker.

Foran villaen, ud mod hovedgaden, ligger en meget velbevaret Mithra-helligdom med fine vægmosaikker og kopier af de oprindelige vægreliéffer med inskriptioner, der fremstillinger scener fra Mitras-dyrkelsen.

Dele af fronten af helligdommen har også rummet senere små templer for bl.a. Venus, Fortuna og Jupiter.

9. Fortuna Annonarias hus.

På den modsatte side af hovedgaden kommer man ned til Edificio Augustales, de romerske præsters hovedkvarter, derefter en fin gammel bygning med 4 doriske søjler, kaldet det republikanske hus, inden man kommer til Fortuna Annonarias hus med de dejligste mosaikker og en pompejansk atriumgård og en omkransende indre have med et fint nymfe-badehus.

10. Mølleværksteder.

Hér ses et større mølleanlæg med en række store mølle- og kværnsten, hvor kornet er blevet malet på klassisk vis med trækraft fra dyr.

Derudover er der tilknyttet butikker med bageovne. Der findes flere af denne type mølleanlæg i byen, oftest i forbindelse med lagerbygninger, Horrea.

11. Forum termer.

Disse kejsertidsbade stammer fra det 2. årh.. Flere søjler og en række mosaikker har overlevet i koldvandsbadet samt i en række rum, der har været opvarmet ved cirkulerende varm luft.

På nordsiden finder man et interessant off. toilet, Forica, hvor alle 20 sæder er smukt bevaret og placeret fint på række, som det var skik i antikken.

12. Triclinium-huset.

På hjørnet af Forumpladsen og Decumanus hovedgaden ligger det såkaldte Casa dei Triclini, der har navn efter de spisebænke som er placeret i 3 af rummene, og hvor man liggende indtog måltiderne.

Derudover er der bevaret flere fine vægbeklædninger i flerfarvet marmor.

13. Værtshusholderens hus.

Hér finder vi det fineste spisehus med bar, Thermopolium, som man, bortset fra materialerne, lige så godt kunne finde inde i det moderne Rom.

Her finder man både bar og bænke, en opsats til at placere maden på, som det kendes fra en moderne antipasta-buffet, knagerække til overtøj, de fineste mosaikker og vægmalerier med billeder af frugt og grøntsager samt den dejligste gårdhave med fontæne for udendørs servering.

Et af de mest interessante og velbevarede fund i Ostia.

14. Dianas hus.

Denne bygning er i flere etager med butikker ud mod gaden og værelser med vinduer og balkon på 1. sal. Huset har navn efter et fint Diana relief i atriumgården, hvor der også er rester af en fontæne.

Bagerst i huset er der indrettet en helligdom for dyrkelsen af den persiske gud Mithra. I flere af værelserne ses også fine fragmenter af freskomalerier.

Over for Dianas Hus ses et rundt marmor-altar, viet til kvarterets Lares, de for romerne så vigtige husguder.

15. Museum.

De fineste fund fra Ostia Antica er her samlet i 12 afdelinger.

Entréen til udgravningerne dækker også indgangen til museet, som man endelig ikke må snyde sig selv for.

Museet er tidsopdelt, så det er let at følge udviklingen i Ostia Anticas historie.

Hér er eksempler på den fineste pottemagerkunst, brugsting og smykker, de dejligste vægmalerier og især fine kejsertids statuer og buster.

En del af udstillingen rummer også en fin fremstilling af alle de forskellige religioner der dyrkedes samtidigt i Ostia.

16. Capitolium.

I nordenden af byens Forum ses et klassisk romersk kejsertidstempel med 6 søjler der har båret porticoen foran tempelbygningen.

En flot trappe leder op til templet. Som i Rom var dette, byens vigtigste helligdom, viet til Juno, Minerva og Jupiter.

I området for tempelbygningen ses de baser, der har båret statuerne af de 3 guder.

17. Forum.

Den centrale offentlige plads i byen, omkring hvilken man har de væsentligste bygninger: senatsbygning, handelsbygning, indkøbstorv, termer og templer for de vigtigste guder.

18. Tempel for Roma og Augustus.

Dette tempel har dannet modvægt mod Jupiter-templet i den modsatte ende af Forum, og er bygget i næsten identisk stil, dog med 2 sidetrapper op til templets hovedbygning, der også haft en 6-søjlers bårn forbygning.

I tempelområdet er placeret en statue af gudinden Roma som den sejrende Victoria i skøn forening med dyrkelsen af kejser August som sejrende gud.

19. Tempio-basilika.

Hér ses en basilikabygning med et rundtempel for enden. Basilikaen blev brugt til juridiske forretninger og retssager, og havde ud mod Forum en kolonnade med smukt udførte billedrelieffer, hvoraf flere er bevaret.

Rundtemplet Augusteum, var viet til dyrkelsen af kejseren som gud og rummer hele vejen rundt nicher, hvor man må forestille sig at de udvalgte kejser-guder har haft plads.

I hjørnet af bygningen ses rester af en vindeltrappe, der har ført op til templets kuppel. Nord for basilikaen ses senatsbygningen, Curia.

Navneinskrptionerne på væggen er lister over augustales, præster, der havde ansvar for dyrkelsen af kejseren som gud.

20. Handels- og lagerhus.

Man ved ikke hvilke varer der har været handlet og lagret her.

Komplekset består af 2 store kollonadegange, skilt af en passage, omkring 2 rektangulære atriumgårde med butikker ud mod gården og 28 lagerlokaler liggende bagved.

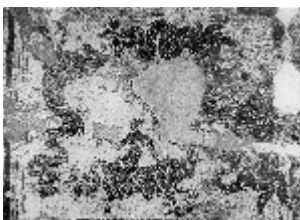
Over dørene ses åbninger for lys og ventilation.

21. Amor og Psykes hus.

Dette smukke hus stammer fra sen kejsertid og har taget sit navn efter den lille charmerende statue af Amor og Psyke, der blev fundet på stedet, og som nu befinder sig på museet.

En kopi er opstillet i huset, der i øvrigt rummer flere rum med meget smukke mosaikgulve med geometriske figurer, et toilet (huset havde indlagt vand) og en atrium-gårdhave med en smuk nymfebygning.

22. Kristen basilika.

Dette bygningskompleks og dets anvendelse har forskerne været stærkt uenige om.

Bygningerne stammer fra sen kejsertid, og inskriptioner vidner om, at bygningerne har tjent et kristent formål. Hvor man tidligere mente, at det var en tidlig kristen basilika, hælder de fleste nu til, at det har været et stort beboelseshus, der var indrettet som herberg for pilgrimme til Ostia – og Rom.

Umiddelbart ved siden af basilikabygningen ligger et termeanlæg med en noget ødelagt men stadig fin gulvmosaik med havmonstre og andet maritimt dyreliv.

23. Trajans skole.

Dette er et misvisende navn for stedet, eftersom det har været hovedsædet for én af de store laugsforsamlinger i byen.

Efter inskriptioner at dømme enten Fabri Navales, skibstømmerne, der havde et tempel i nærheden, eller Navicularii Ostiensens, fragtskibs-rederne.

Stedet har fået navn efter den Trajan-statue der blev fundet i ét af rummene og som nu befinder sig på museet sammen med flere andre statuer sammesteds fra.

Det er et overordentlig stort kompleks med en atriumgård på 20x36 m. og et langt smalt fontænebassin i midten.

Interessant er et lille 4-sæders fælles toilet, hvor der sikkert har kunnet slås en god handel af.

24. Porta Marina.

Dette var Byens port mod syd og ud mod havet.

Spor og huller efter de oprindelige trædøre kan ses på siderne, men den oprindelige port fra republikansk tid blev nedrevet i tidlig kejsertid og erstattet af en portåbning i marmor, der senere blev udvidet med et værtshus på den ene side.

25. Fulminatas hus.

Lynnedslagets hus, således kaldet, da lynet på et tidspunkt er slået ned i huset.

Landlig villa i pompejansk stil, beliggende midt i det grønneste Ostia lige syd for Porta Marina ud mod kysten.

Stedet har bl.a. et fint bevaret 3-personers toilet.

26. Maritime termer.

Nogle af de fineste gulvmosaikker er her bevaret i en mangfoldig allegorisk blanding af havvæsener, badenymfer, vandguder og smukke geometriske eller blomsteragtige mønstre, fordelt på de klassiske rum, som en romerske termer bestod af: Forskellige tempererede bade, massagerum, dampbade m.m..

Dele af det underjordiske opvarmningsanlæg, en tidlig form for centralvarme kan beses.

27. De 7 vise mænds termer.

Termerne har fået navn efter de 7 mandsfigurer der er malet på væggen, og på græsk hver udstyret med et navn og en satirisk tekst om et sundt liv.

I den centrale runde badehal ses en meget smuk mosaik samt et vægmaleri af Venus.

28. Hvedeafvejernes tempel.

Dette tempel ligger lige ved siden af kornafvejernes laugshus.

Der er ikke meget at se af templet, som har været i standard romersk Ostia-udgave, men sådanne templer lå ved hvert af de mange laughuse der fandtes i Ostia.

29. Mithras termer.

Termerne stammer fra Trajans tid med senere tilbygninger.

Termerne skiller sig ud ved et meget avanceret opvarmningssystem og vandpumpelanlæg, der stadig kan ses med godt udbytte.

Ved hjælp af 2 store vandhjul, der tilsammen kunne hæve 2000 l vand i timen op i 1. sals højde, hvorfra det kunne fordeles via varmekanaler til de forskellige tempererede bade. Ved siden af termerne var et off. urinal, hvor urinen gennem blyrør blev ført til et underjordisk vaskeri og garveri.

Termerne rummede også en stor Mithras helligdom med en fin statue af Mithra i kamp med tyren. Denne står i dag i kopi i termerne, originalen kan ses i museet.

Helligdommen blev i sen kejsertid ødelagt og en kristen menighed byggede en lille kirke på stedet, hvad flere inskriptioner vidner om. I denne periode var badene ude af drift og man mener af varmvandsbadet blev brugt som en lidt større døbefond end vi kender det i dag.

30. Bacchus og Serapis hus.

2 bygninger der hører sammen. Bacchus hus har fået navnet efter en fin mosaik der fremstiller Bacchus og Ariadne og Pan og Eros i kamp som symbol på kærligheden og kødets lyst.

En Silen-figur optræder som kamplæder og præmierne til vinderen er placeret på et bord.

Ellers er man lidt i tvivl om stedets anvendelse, da bygningerne har ligget meget tæt og omfatter både butikker, værtshuse, barer og lejligheder.

Lige i forlængelse af denne bebyggelse ligger Serapius hus, der omfatter et tempel indviet til den egyptiske gud Serapis og den romerske gud Jupiter.

Foran templet har ligget en atriumgård og bagved sandsynligvis en banketsal for de præster der var knyttet til stedet.

Flere gode mosaikker af både, delfiner, blomster, teatermasker og fugle er bevaret i komplekset.

Kort gennemgang af historien om Ostia Antica.

Når man er i Rom, må man endelig ikke snyde sig selv for et besøg i den antikke havneby – Ostia Antica – 25 km. sydvest for Rom. Hér har man gennem de seneste 150 år systematisk udgravet store dele af den oprindelige by, der lå ved den daværende udmunding af Tiberen i Middelhavet.

I dag ligger byen næsten 3 km. fra den nuværende kystlinie og i kort afstand syd for Fiumicino-lufthavnen (se kort over Ostia Antica og havneanlæggenes placering i forhold til den nuværende kystlinie på sidste side).

Byen er i sig selv mere end et besøg værd, men i endnu højere grad, hvis man ønsker en dag væk fra storbyens trafik og støj. I Ostia hviler der en balsamisk ro over landskabet, og hér kommer man på interessanteste vis tættere på det offentlige og det private liv den antikke verden.

Det udgravede område dækker et areal på godt en kvadrat-kilometer, hvilket er 2/3 af den oprindelige by.

Og de arkæologiske undersøgelser fortsætter med uformindsket kraft og med en meget fin publicering af fundene.

Byens grundlæggelse:

Ifølge antikke skribenter blev byen grundlagt af kong Ancus Martius i det 7. årh. f. Kr., men de ældste afdækkede rester af byen, Castrum, den oprindelige befæstede borg på stedet, dateres til ca. 350 - 275, hvor Rom havde store problemer med overfald fra pirater.

Den ældste keramik fra byen daterer også grundlæggelsen til denne periode. Byen blev altså oprindelig grundlagt som en ren befæstning til beskyttelse af Rom længere oppe ad Tiberløbet.

Byen i republikkens tid:

I perioden frem til godt 150 f.Kr. var byen primært en befæstet flådebase, især under den fortsatte række af puniske krige mod Kartago (det nuværendeTunis).

Men i takt med at Rom voksede i størrelse og befolkningstal, kom også behovet for at få en handelshavn, der kunne imødekomme storbyens forøgede forsyningsbehov.

De oprindelige flåde-embedsmænd, questores classici, blev nu også ansvarlig for den vigtige kornforsyning til Rom; questores annonae. Og Ostia blev i sammenhæng med Roms nu synlige og klare magtposition i middelhavnsområdet forvandlet fra befæstet flådehavn til en ren handelsby med forsyningshavn.

Korn blev importeret fra Sardinien og Sicilien og især fra Afrika, efter at dette område blev gjort til romersk provins i 146 ved afslutningen af den 3. og sidste puniske krig. Og i takt med denne udvikling blev Ostia udbygget med nybyggeri i form af kornlagre, butikker og beboelseshuse.

Under borgerkrigen i 87 f. Kr. blev byen plyndret af Marius hær og i det nærmeste årti havde byen også vanskeligheder med piratangreb, indtil den berømte Cicero i 63 fik bygget en ny og større og mere befæstet mur omkring byen, der samtidig fik sit eget selvstyre og dermed lidt større uafhængighed af Rom.

Kun ganske få bygninger i det nuværende udgravede Ostia stammer tilbage fra denne tidsperiode.

Byen i kejsertiden:

I starten af kejsertiden anlægges flere af de bygninger, der stadig kan ses i mere eller mindre hel stand.

Det smukke teater foran den rektangulære centrale markedsplads blev anlagt af Marcus Agrippa, Augustus svigersøn, der ellers er mest kendt som den oprindelige byggherre af Pantheon i Rom.

Byens Forum med Capitolium og Jupiter-tempel blev anlagt under Augustus sammen med byens første akvædukt.

Senere kom der templer for Augustus og gudinden Roma, en brandstation så også dagens lys, og på siden af Forum blev den første Basilika anlagt til brug for de bankmæssige og juridiske forretninger, og allerede i slutningen af det 1. årh. byggede en jødisk menighed en synagoge i Ostia.

Samtidig omdannes bymuren til også at fungere som akvædukt, så hele byens vandforsyning forbedredes.

Byens stigende betydning som forsyningshavn for Roms millionbefolkning blev afspejlet i udnævnelsen af en række nye vigtige embedsmænd.

Øverst ansvarlige for byens drift og den vigtige kornforsyning får titel af Praefectus Annonae, som under sig havde en Procurator Annonae der, for at få logistikken til at gå op i en højere enhed, havde en hær af Tabularii og Dispensatores, kontor og handelsfolk, under sig. Disse embedsmænd kom alle fra ridderstanden, Ordo Equester, der traditionelt besatte embedsposter inden for handelsvæsen og skatteopkrævning.

Indtil midten af det 1. årh. havde større forsyningskibe været nødsaget til at ligge ubeskyttet for anker ud for kysten af Ostia, medens varerne blev omlastet til mindre skibe, der kunne sejle videre op ad Tiberen mod Rom.

Denne udsatte position var underlagt vejr og vind og hyppige piratangreb. Dette var baggrunden for, at kejser Claudius anlagde en ny, større og kunstig havn nord for Ostia med to beskyttende moler og et fyrtårn uden for havneindløbet. Via kanaler blev denne havn nu forbundet med Tiberen og Ostia, hvorved der skabtes en kunstig ø imellem, kendt i den sene antik under navnet Isola Sacra, den hellige ø.

Men selv denne mere beskyttede havn kunne være udsat, for vi har overleveret en beretning om en naturkatastrofe i år 62, hvor 200 skibe i havnen totalskades efter en storm.

Dette må bl.a. være baggrunden for at kejser Trajan anlægger en yderligere, flot sekskantet og mere beskyttet havn bag kysthavnen.

Denne havneudvidelse finder sted i årene 106 – 113 og denne samlede havneudvidelse resulterede i, at Ostia blev helt enerådende som indskibningshavn for varer fra hele det romerske imperium.

Samtidig opretter Rom en ny embedsmandstilling med det totale ansvar for Ostia og de to havneanlæg, Procurator Portus Utriusque, der under sig havde specialiserede embedsmænd, der hver især havde ansvar for importen af korn, olie, vin, metaller, marmor m.m..

Ostias kosmopolitiske outlook medførte en stærk indvandring fra Roms provinser og man har dokumenteret embedsmænd, handelsfolk, og håndværkere fra områder i det nuværende Nordafrika, Egypten, Tyrkiet, Grækenland, Spanien og Frankrig.

Dertil kom, at et romersk samfund som i Ostia overhovedet ikke kunne fungere uden en meget stort antal slaver fra oversøiske egne, så fra det 2. århundrede voksede befolkningen i Ostia til omkring 100.000 og størstedelen af de beboelseskvarterer, der er bevaret i Ostia stammer fra denne periode.

I denne glansperiode var Ostia en tæt befolket storstad med et myldrende handelsliv og med forrådslagre, kornmagasiner, torve, handelspladser, teatre, templer, badeanstalter, smukke mosaikker, rigmandsvillaer såvel som store boligblokke, og kunne i det hele imødekomme det meste af datidens behov for et nyttigt og afvekslende liv. Men byen var i modsætning til andre lignende havnebyer et sammensurium af tilfældig og forhåndenværende byplan.

Bredden på byens gader varierer meget og har visse steder karakter af tilfældig plan, ligesom andre havnebyer som Puteoli i Napoli-bugten og Alexandria og Kartago på den afrikanske kyst var langt rigere udsmykket med teatre, idrætsanlæg og offentlige bygninger. Men Ostias betydning som det sidste led i fødekæden til Rom er uomtvistelig.

Fra begyndelsen af 300-taller falder Ostia betydning i samme takt som den nye by – Portus – skyder op i og omkring de store havneanlæg.

Byens bygninger forfalder, lagerbygningerne stod tomme og ubrugte og stort set alle handelsaktiviteter foregik nu i Portus.

Det selvstyre byen havde nydt i de første århundreder af kejsertiden blev afskaffet, og byen blev i den sene kejsertid styret direkte fra Rom, der primært lagde nyinvesteringerne i den nye havneby.

Dette kulminerede da kejser Konstantin gjorde Portus til en selvstændig by uafhængig af Ostia under navnet Civitas Flavia Constantiniana. Ostia var nu overladt til en tilværelse som residensby for velhavende handelsfamilier, der i denne periode giver byen en sidste aflans af tidligere storhed ved opførelsen af landlige villaer.

Byen i middelalderen:

Konstantin lod bygge en kristen kirke i Ostia, og byen oppebar en vis status i denne tidlige kristne tid, men kom snart i lige så fuldt mål som Rom og området i øvrigt til at lide under de mange angreb fra hunner, goter og andre folkeslag i de følgende århundreder, inden saracenerne i det 9. århundrede stort set lagde byen øde og i ruiner. Samtidig udvikledes området til et sumpet landskab, hvor malariaen trivedes på bedste vis.

Byen op til moderne tid:

I den sene middelalder og under renæssance og barok tjente Ostia stort set kun som fjernlager for bygningsdele, især marmor, som blev brugt til udsmykning af "pavernes Rom".

Den eneste bygningsaktivitet i Ostia var genopførelsen af den middelalderlige borg, der i dag ligger imponant ved indgangen til Ostia Antica, og som skulle tjene til beskyttelse af Rom. Derudover og specielt i de følgende århundreder var Ostia et "skatkammer" for private samlere, der hér kun fjerne mange af de fine romerske fund, der i dag pryder museumssamlinger i mange europæiske lande.

Denne private plyndring fra området blev stoppet i starten af 1800-tallet og på initiativ af pave Pius VII blev de første lidt mere systematiske udgravninger påbegyndt i 1802-04.

Med afbrydelser fortsatte disse udgravninger i perioden. Det man fandt af mere værdifulde antikva blev overført til Vatikanets museer, inden dette igen blev stoppet ved dannelsen af det forenede Italien i 1870.

Nu startede udgravninger med anvendelse af mere moderne systematiske metoder, hvor især så kendte folk som Rudolfo Lanciani og Jerome Carcopino gjorde et stort og fortjenstfuldt arbejde.

Det fine lille museum i tilknytning til udgravningerne blev også opført i denne periode. Siden da har man stort set arbejdet uafbrudt på den fortsatte udgravning og registrering af området, der nu også publiceringsmæssigt er velordnet og fortløbende under titlen "Scavi di Ostia".

Området er blevet inddelt i 5 regioner (Regiones), der er underinddelt i blokke (Insulae) og enkelte bygninger. Teatret i Ostia er således registreret under koden: II,VII,2 = Region II, Blok VII, bygning 2.

Denne systematisering og den fortløbende status for udgravningerne kan bedst følges på den officielle web-side: (<http://www.ostia-antica.org>) (på engelsk af hensyn til dens primært videnskabelige sigte).

På denne fremragende side er der også mulighed for, ved et enkelt klik på oversigtskortet, at få en 3D rekonstruktion af det aktuelle område. Denne facilitet er fremragende god og giver en fin fornemmelse og forståelse for byens udseende og anvendelse i antikken. Derudover er der en totaloversigt over samtlige bygninger, indskrifter, graffiti, fotos og tegninger og fin og informativ tekst.

En mere generel, men også fin introduktion til byen kan ses, både på italiensk og engelsk, på det moderne Ostia Anticas hjemmeside: (<http://www.ostiaantica.net>)

Kulturministeriet hjemmeside: (<http://www.itnw.roma.it/ostia/scavi>) for Ostia har den seneste information om åbningstider, udstillinger m.m., men er desværre kun på italiensk.

Portus og havneanlæggene:

Meget få udgravninger i området har fundet sted. Dels fordi området i mange år tilhørte adelsfamilien Torlonia, dels fordi hele området i dag stort set er dækket af Fiumicino lufthavnen (se kort).

Trajans sekskantede havnebassin blev dog frilagt i 1923 og igen fyldt med vand og ligger i dag lige syd for lufthavnen og tæt ved det fine "Museo delle Navi" (se Rom-guidens museumsoversigt).

Begge steder er et besøg værd. Har man god tid i lufthavnen inden hjemrejse er der en lejlighed til det.

